



BISERICA și ȘCÓLA.

Fóia bisericescă, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte, 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondenții se se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCÓLA.”

Ér banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Cu privire la modul de economie al poporului nostru.

Privind asupra modului de economie al poporului nostru, în timpul din urmă observăm neapărat unele schimbări în spre mai bine cu deosebire în economia de câmp. Se ară mai bine ca în trecut, se lucrăză pământul mai la vreme, se schimbă sēmēnța, ca să nu vină pre unul și același teritoriu tot același soi de bucate etc. Se negliă însă încă pré mult sēmēnarea ierburilor de nutreț pentru vite. Din această împrejurare provine în mare parte, că la plugariul nostru s'a împuținat numărul vitelor, și că vitele, pre cari le cresce, nu sunt vite de preț mai mare. Nu-i vorbă scăderea numărului vitelor stă în legatură în prima linie cu strēmțarea locurilor de pășune, cu comasarea pământurilor și cu tendența, ce este astăzi la noi în țeră generală, de a produce mai multe cereale și în special mai mult grâu.

La stadiul de mai nainte adecă de a avé poporul nostru pašunile estinse de odinórá, așa se vede după tóte semnele, că greu se va mai poté reveni. Și deci pentru crescerea vitelor este neapărat de lipsă, ca să sēmănăm, și să producem ierburi de nutreț și napi, prin cari să putem suplini lipsa de pășune. De aceea atragem atențiunea poporului nostru de nou asupra acestei împrejurări, invitându-l, ca să samene pre lângă cereale și ierburi de nutreț, precum: trifoiu, măzărliche și napi, ca prin acestea să pótă suplini lipsa de pășune, și să pótă cresce vite mai multe și de soi mai bun.

Cu privire la cultivarea pomilor nobili și a legumelor, constatăm, că și aici s'au făcut în timpul din urmă unele schimbări în spre mai bine. Aceste

schimbări însă nici pre departe nu sunt satisfăcătoare. Mai sunt și astăzi în grădinile economilor nostri poni mulți, cari produc pome de calitate inferiórá și de puțin preț, și mai sunt încă în aceste grădini locuri, cari rămân neexploatate. Acésta este o însemnată perdere, și anume o perdere, de carea nu vom poté să scăpăm, decât numai prin o mai bună îngrijire a grădinilor școlare, deórece este fapt, că în comunele, în cari grădinile școlare sunt bine îngrijite, acésta bună îngrijire se resēnte asupra tuturor grădinilor din comună.

Trecēnd dela economia de pământ și de grădină a poporului nostru la industrie, — aici siliți suntem să înregistrăm față de unele părți locuite de poporul nostru o scădere față de trecut. În trecut adecă era binișor dezvoltată industria de casă. Poporul nostru în genere porta numai pănură și pânză lucrată în casa sa. Și pe atunci se privea de un feliu de rușine, dacă cineva porta haine din pănură și pânză cumpărată. În timpul din urmă s'a scos din multe case rēsboiul; ér acésta scótere a pricinuit pe de o parte însemnate perderi de bani, deórece ceea ce atunci se lucra în casă, astăzi se cumpără; ér pe de altă parte cu scóterea rēsboiului s'a început a-se perde tot de odată și din originalitatea portului atât la bărbați, cât și la femei.

Nu a fost, și nu este bine, că s'a scos rēsboiul pe alocuria din casele poporului nostru. Și întrebarea este, că astăzi, când industria de fabrică este înaintată, — mai este óre cu scop, și cu putință a stări, ca să vedem de nou lucrând rēsboiul în fiecare casă a poporului nostru?

Spre a-ne poté da bine sēma asupra acestei împrejurări, amintim aici faptul, carele vorbesce sin-

gur de sine cu destulă putere, și anume : că în timpul din urmă atât la noi, cât și în statele cu industrie înaintată s'a introdus în preparandii și în școlile elementare lucrul de mână ; ér motivul și rațiunea pentru introducerea acestui studiu este, ca cu deosebire poporațiunea dela sate să aibă o ocupațiune productivă în timpul de iernă, când nu este ocupată cu lucrul câmpului.

Amintind faptul acesta credem, că este resolută pe deplin întrebarea de sus. Vorba este acum numai, ca să aflăm modul, prin carele se pot readuce și reactiva de nou și în tot locul industria de casă. Și după noi unicul mijloc ducătoriu cu succes la scop ar fi : exemplul inteligenței din popor, și anume decât casele preoților și învățătorilor s'ar ocupa cu industria de casă, și în special cu țesutul de pânză și pănură.

În ceea ce privește apoi comerțul încă nu stăm mai bine. Dintre credincioșii noștri foarte puțini se ocupă cu acest rentabil ram de câștig. Și întrebându-ne de cauză, că pentru ce, așa credem noi, că poate că până acum ne-a lipsit capitalele trebuincioase pentru a poté să facem comerț, și poté că ne-a lipsit și cunoscințele și îndelânicirea specială pentru comerț. În ceea ce privește împrejurarea dântăi, lipsa de capital, așa credem noi, că prin înființarea și înmulțirea institutelor de credit, această pedecă este înlăturată ; ér în ceea ce privește însușirea cunoscințelor trebuincioase pentru comerț, — trebuință este numai de un lucru, și anume, ca să stăruim, ca dintre fiii poporului nostru să se aplice cât mai mulți pe cariera comercială. Crescerea pentru această carieră de altcum nu este împreună cu spese mari, și se termină iute în răport cu alte cariere, precum cu cariera de preot, avocat, profesor etc., — cari astăzi pe de o parte sunt foarte scumpe, ér pe de alta recer mulți ani de studiu.

Am amintit aici aceste împrejurări din motivul curat religios și bisericesc, unicul motiv chiămat a ne călăuzi cu siguranță în toate afacerile, cari ne privesc. Lucrul și buna întrebunțare a talantului și talanților, cu cari ne-a înzestrat Dumnezeu, sunt principiile fundamentale evanghelice. Și fiind amintiții doi factori, momentele decidătoare în dezvoltarea economică a popórelor, este natural, că mersul nostru spre perfecțiunea creștină : scopul suprem al vieții stă în cea mai strânsă legătură cu dezvoltarea și nflorirea popórelor pe terenul economic. Și fiind

acésta astfel, constatăm, că da, poporul nostru lucrează și lucrează mult, și încă lucrul cel mai greu : lucrul câmpului sub arșița sórelui și sub influința ploii, vânturilor și tuturor tempeștilor.

Este însă réu plătit acest lucru din motivul, că nu în tot locul are poporul capitalul material și cunoscințele și îndemânările trebuincioase pentru un lucru mai spornic și mai rentabil. Biserica și școla sunt chămate a suplini și îndrepta aceste lipsuri, pentru că la capacitatea de dezvoltare și înaintarea popórelor pe terenul civilizațiunii crestine aparține în prima linie și ca o condițiune sine qua non : a dispune în măsură deplină de mijlocele de traiu ; ér moralitatea și inteligența, puterea de vieță și chiar spiritul creștin, de carele este condus omul, întru nimic nu se arétă așa de pregnant și caracteristic, precum se arétă în chipul în carele ne câștigăm bunurile trebuincioase pentru vieță, și cum le folosim. În aceste două direcțiuni se arétă cu deosebire cum și în ce mod ne prețuim vieța, și cum o folosim pentru mersul către scopul ei suprem ; și tot de odată, că ce voim și ce potem contribui pentru dezvoltarea omenimii în genere și în special pentru ușurarea traiului și dezvoltării generațiunilor viitoare.

Este cu neputință, ca să facă cineva fapte de umanitate creștină, dacă nu este destul de dester în ale economiei sale și privind din ori ce punct de vedere starea și situațiunea de astăzi, așa ni-se pare nouă, că cu puterile de lucru, de cari dispunem, cu inteligența și omenia poporului nostru, cu pământul și cu capitalele, de cari dispunem, am poté produce mai mult, decât ne-ar succede, ca prin activitatea bisericeii și școlei să ajungem stadiul, ca poporul nostru să pună în aplicare în mod mai nimerit principiile sfinteii evanghelice Domnului.

Și acest stadiu îl potem ajunge neapărat, decât întru toate ce le facem prin biserică și școlă, vom ține mai pre sus de toate cont de trebuințele poporului.

Nunta ca misteriu.

Studiu ritual de C. Lazar.

[Continuare la Nr. 7.]

I.

Înainte de sevêșirea actului cununiei, mirii cari voiesc a se căsători, să logodesc ; întău se arvună oreși-cum, invocându-se preste dênșii darul și binecuvântarea lui Dumnezeu și ajutorul celui

Preainalt ca să le ajute să-și pótă împlini propusul lor pentru o însoțire după legea naturii și voia Domnului.

În acest act ni se înfățișează 3 momente mai însemnate :

a) Rugăciunile de cerere și de binecuvântare a preotului pentru miri.

b) Ispitirea lor și apromisiunea solemnă a mirilor .

c) Schimbarea inelelor.

Preotul după îndătinata „Binecuvântare„ înalță o rugăciune la Tronul cel ceresc, rugându-se „cu pace“ pentru toți, indeosebi însă pentru „servii lui Dumneșeu (cutarii) cari se logodesc unul cu altul și pentru mântuirea lor“, pentru ca să li se trimită lor iubire, înțelegere, credință tare, solicitând la précurata fecioră Marie să intrévină pentru dênșii la fiul său Mântuitorul Christos, căruia dimpreună cu Tatal și Duchul sfânt să cuvine a aduce pururea mărire, cinste și închinăciune.

Se rógă apoi pentru unirea dragostei și binecuvântarea mirilor, Celui ce a binecuvântat pe Isac și Reveca.*) Facându-se asemănare, cum Dumneșeu și-a logodit Biserica din păgâni ca pe-o fecioră curată și cum acum acest servi ai lui Dumneșeu logodindu-se unul cu altul, întru castitate vor păzi în inimile lor Biserica nouă a Lui, adecă învătăurile ei mântuitoare spre fericirea lor și mărirea lui Dumneșeu, — preotul apoi cere binecuvântare preste logodna mirilor, binecuvântând obiectele de arună, inelele lor.

Acum pentru convingerea, că mirii din liberă voie și nu din óre care poftă de căștig de avere séu siliți de cineva declară că voiesc a păși la misteriu cel sânt al nunții, preotul îi ispitesce pre dênșii; după ce mirii declară, că din liberă voiă și din iubire voiesc și apromit a se impreuna, a se însoți, luând preotul inelele prin semne visibile și în numele sântei Treimi îi logodesce, ér nunul séu nașa schimbă inelele între miri, în închipuirea, că faptice mirele și mirésa s'au legat pentru un viitoriu fericit.

Pentru dovedirea divinității acestui act și întărirea acestei legături prin Dumneșeu, cetesce deci preotul rugăciunea „cum Dumneșeu a trimis pe servul Patriarchului Avram în Mesopotamia ca se logodescă femeia lui Isac pe Reveca prin mijlocirea semnului vizibil al inelelor, ca și arvună, să logodescă mirii, să-i întărescă în sânta unire, întărind apromisiunea lor purcésă din iubire, spre însoțire; pentru-că prin inel s'au dat lui Iosif stépânirea în Egipt, prin inel s'a prémărit Daniil în Vavilon, prin inel s'a făcut îndurat Părintele cel ceresc când a đis: dați inel în

drépta lui și junghiend vițelul cel gras, să ne veselim.“*) Mulțamind apoi preotul Domnului pentru tóte, din nou se rógă pentru sănătatea și mântuirea servilor lui Dumneșeu (cutarii) cari acum sunt logodiți unul cu altul și finesce cu prémărirea lui Dumneșeu cel mult îndurat și milostiv în așa numitul Apolis séu otpust.

Facându-se vestirile canonice despre încredințarea mirilor în biserică, să dovedesce precauțiunea și îngrigirea Bisericii pentru cei ce vor păși la o nouă vieță, ca ei să nu aibă ceva pedeci ce ar zădărnici împreună petrecerea mirilor.

Se îngrigesce adecă Biserica ca să nu obvină consanguinitate între miri, ca să nu se amestece sângele în detrimentul progenitului și pentru evitarea multor bole ce ar proveni din omogenitatea sânelui, ce ar amări vieța celor însoțiți.

Delăturate fiind tóte piedecile, în fine primesce Biserica în sinul séu spre a intruce mirii în misteriu vieții nóue, prin nuntă la o însoțită trăire spre folosul Bisericii, al statului și spre mărirea lui Dumneșeu. Ér acésta se efectuesce prin actul cununii precum urméză :

După ce vin cei logodiți în biserică având luminări aprinse, ce închipuesce castitatea inimei mirilor, în analogie cu candilele celor 10 feciore ce așteptau mirele la nuntă, — preotul dând mărire lui Dumneșeu felicitéză mirii prin cuvintele psalmistului David, aducându-le aminte că : fericiti sunt toți cei ce umblă în cărările Domnului; Fericite mirele și îi va fi bine, că femeia lui va fi ca o vie rodită în laturile casei lui, ér fiii sei ca și niște vlăstari în jurul mesei lui și ostenelele ródelor sale va mânca... étă așa binecuvântéză Dumneșeu pe omul ce se teme de Domnul! Cu un cuvânt arată o mică icónă, dér viuă, a vieții nóue de care vor fi părtași mirii prin binecuvântarea Domnului în sântul misteriu al nunții. — Solicitéză deci preotul din nou rugându-se pentru pacea de sus, pentru mântuirea sufletelor nóstre, pentru pacea a tótă lumea, pentru Biserică, pentru archiereu, pentru toți și pentru tóte, dér mai ales pentru servii lui Dumneșeu (cutarii) cari acum se unesc unul cu altul prin unirea minții pentru tóte bunătățile spirituale și materiale ce sunt de lipsă la o fericită împreună petrecere a mirilor. Urméza apoi trei rugăciuni mari de binecuvântare și sfînțire la împreunarea spirituală a mirilor și fericita lor conviețuire, care culminéză în următoarele: Dumneșeu cel pré înțelept, și atot bun, carele prin îngrigirea sa pré îndurată pentru coróna creațiunii sale, pentru om, a instituit si a dispus însoțirea omenescă cu scopul, ca genul omenesc să se immulțescă și să stăpânescă pământul și să viețuescă c o n t i n u a t i v

*) Rugăciunea I. pag. 57. Euhologiul 1888 București.

*) Rugăciunea III. Ronduéla logodnei.

în veci într-o posibilă fericire pământescă, ajutându-se reciproc în lupta grea a existenței și împlinirea destinațiunii sale sublimă, tinzând la perfecțiune și prămarirea lui Dumneșu întru lucrurile sale mărețe și minunate. Însuși a binecuvântat însoțirea omenească, prin nenumerate exemple și minuni ale maiestății Sale, arătându-se ca sântitoriu al nuntei celei misterioase și curate și legiutoriu, ca guvernatoriu al celor trupesci, păzitoriu al nesticăciunii și ca administrator pre înțelept și bun al celor lumesci.

Pe baza acestor adevăruri numai și numai cătră Densul ne putem adresa cu credință și speranță cerând darul, binecuvântarea și iubirea sa nemărginită în momentul cel mai însemnat al vieții noastre.

Cătră densul, cătră cel mai bun Părinte al nostru se adresează deci preotul pentru mirii sei, rugându-se cu ardore, că: Cel ce a prefăcut costea strămoșului Adam în femeie, binecuvântându-i pe dênșii și arătându-le lor scopul întrunirii spirituale și trupesci, i-au învățat a cunoaște și durabilitatea, sănătatea și misteriositatea însoțirii lor; cela ce spre acest finit însuși a binecuvântat pe Avram, a deschis pântecul Sarei, și l'a făcut tată a multor nēmuri; carele a dăruit pe Rebeca lui Isac și a binecuvântat nascerea ei; care a unit pe Iacob cu Rachila și dintrinsul a arătat 12 patriarhi; cela ce a însoțit pe Iosif cu Asineta; carele a primit pe Zaharia și Elisaveta dându-le lor fiu pe Înainte mergătoriuul fiului Său, ba chiar din binecuvântata stirpe a Iessei a ales pe pururea feciōra Maria maica cea după trup a Mântuitoriuului lume; Carele Însuși a venit la nunta din Cana Galileei și a binecuvântat nunta de acolo și prin această a arătat, că cu voia lui Dumneșu este însoțirea *cea după lege* și nascerea de prunci din trēnsă; se rōgă deci preotul acestui Dumneșu al părinților nostri și Creatoriu și susținătoriu a totă făptura, că precum la înșiratele însoțiri și în deosebi la nunta din cana Galileei s'a arătat, venind cu stare sa de față invizibilă să binecuvinteze și această nuntă a servilor lui Dumneșu (cutarii); după bunătatea sa negrăită și îndurarea sa nemăsurată să bineviească a dării și acestor ce astăzi după voia sa și după lege se împreună; „viეტă pacinică, lungime de zile, iubire nesfērșită, har de prunci buni, cununa cea nevestezită a mării; să păzescă patul lor nebântuit, să le deie din rōua Ceriuului și din grāsimea pământului; se umple casele lor de grâu, de vin, de unt de lemn, și de tōte bunătățile, pentrucă îndurat și iubitoriu de omeni este Dumneșul nostru!“ (Rugăciunea I.)

Din referințele dintre bărbat și muiere ce-și au basă în legea divină, urmând prēfiresce și datorințe sacre cari tōte tind la realizarea unei vieți fericite, plăcute lui Dumneșu, carele binecuvânteză și sântesc întrunirea la o vietă nouă a celor ce se cunună, pentru a atrage atențiunea, asupra acelei

referințe și datorințe, preotul se rōgă din nou erăși cu voce sonoră. Cere deci dela Stăpānul a tōte, cela ce din început a plāsmuit pe om și l'a pus ca un împērat tuturor făpturilor, harul seu cel ceresc preste servii sei, carii acum se însoțesc spre o vietă după voia Lui prēinaltă ca ei să pōtă împlini scopul căsătoriei, să înțelēgă referințele dintre oaltă și cu scumpătate să împlinescă datorințele reciproce de bărbat și femeie. Și acesta pentru că Însuși Domnul a enunțat, că „nu este bine să fie omul singur pe pământ, să-i facem lui ajutoriu după densul (de calibrul său); și luând una din cōstele lui i-a plāsmuit femeia; pe carea Adam vedēndu-o a đis: ietă acum os din oșele mele și trup din trupul meu; acesta se va numi femeie (alter ego al meu) că din bărbatul său s'a luat. Pentru acesta va lăsa omul pe tatăl său și pe mămă sa (va rumpe cu ei) și se va lipi de femeia sa și vor fi amēndoi un trup; (una în gând una în suflet și în corp) și pe carii Dumneșu i-a însoțit, omul să nu-i despartă.“

Femeia se placă bărbatului, ér acesta să fie cap (conducător) femeiei cu astfel să viețuiescă după voia lui Dumneșu.

Spre acest scop cere preotul, că Dumneșul nostru să le deie lor „conțelegere sufletescă și trupescă, să-i înalțe pre dênșii ca chedrii Livanului, ca o vie cu multe vlāstari, ca avēnd tōtă îndestularea să sporēscă în tot lucrul bun; și se vadă pe fiii lor ca niște ramuri tinere de maslin în jurul mesei lor.“

Își aduce aminte apoi preotul în rugăciunile sale și de părinții cari i-a născut și crescut pe tinerii ce se cunună acum „pentru că rugăciunile părinților întăresc temeliele caselor,“ ba chiar și de nunțași, carii s'au adunat la această veselie, rogându-se și pentru ei toți.*)

Reasumând oreși-cum tōte bunătățile ce le-a arătat Dumneșu prin îngrigirea sa părintescă față de om, pentru ca acesta ajutorat de soție și încungiurat de prunci buni se fie fericit cu adevērat, — preotul se rōgă încă odată cu ardore ca Domnul să trimită mâna sa din sântul său lăcaș ca să unēscă mirii în conțelegere, și să-i încununeze întrun trup, pentrucă dela Densul se încununează bărbatul cu muierea. Pentru care bunătate prēmăresce pre Dumneșu în S. Treime. (vedē Rugăciunea III.) Și prin aceste înșpiră timbrul divinității asupra actului celui mai momentuos în vietă omenească, care dă apoi, prin o vietă religiōsă, adevērata fericire.

(Va urma.)

*) Vedē Rugăciunea II. pag. 68. din Euhologiu. Bucuresci 1888.)

Înmormântarea archimandritului Dr. Ieronim Topala.

Incunjurat de amici, de colegii de oficiu și de alumnii seminariali, P. C. S. archimandritul Dr. I. I. Topala își dete Luni, în 15 Faur st. v. la orele 6 $\frac{1}{2}$ s'era sufletul în mâinile Creatorului, în urma unei v'ersări de sânge, căsunate de un morb greu de plămâni. Nefolositoare fost-au dorințele celor de față, înzădar tainicele rugi! Cadavrul se prepară după ritul aședat pentru monachi, se îmbracă în ornat bogat și P. C. S. Dr. E. Voiuțchi, asistat de C. S. păr. Marian, C. S. Teleaga și C. S. par. Ianovici, săv'ersesce lângă patul decedatului, amicului său, prima panachidă. Urm'ază aședarea defunctului în coșciug și transportarea lui în paraclisul seminariului. Alumnii cu crucea, cu făclii aprinse, cântând funebra melodie a întreitei cântări, preoții în ornate de doliu, sarcofagul dus de umerii a opt alumni, pe urmă frânt de durere P. C. S. păr. spiritual M. Dracinschi cu ceilalți amici ai repositului compun un conduct carele privit în întunecoșele coridore, colorat de jalnicele glasuri ale clopoșelului seminarial transpune pre maritor în lumea misterioasă a spiretelor. Așa conduct încă n'au v'edut zidurile alumneului. Ochiul omenesc numai în visuri îngrozitoare vede așa straniu spectacul.

În adâncă tăcere a meșului de noapte p'etrunde glas de rugă din paraclisul iluminat și creștinul treaz cu reverie se apropie de locul acesta. Pe catafalc, strat plântat cu lumini, cu verdețuri și flori, zace rectorul alumnilor dormind somnul vecinicieii. De asupra lui, pe părete blândul, dulcele chip al Mântuitorului; împrejurul lui 6 umbre de ómeni: sunt alumnii ce veghi'ază. Trei la picioarele lui, mărind pre Domnul din spalmeii lui David; unul la cap meditând: „Mórtea s'e-'i fie lui consolatoriu, ce l'a sc'apat de vi'etă sau somnul adânc, vecinic după, o și frumoasă, și ferice? Cel de-a dr'apta e perdut în contemplări, cel de-a stânga dormiteză. Modulațiunea subită a cetitoriuului îl trezesce, genele-'i tremură, în luciul mișcat al luminei s'e ridică peptul cadavrului, se mișcă buzele acestuia, el tresare, . . . decepțiune!.. Așa veghi'ază alumnii, tot câte 6 pe rând. Rugându-se îi aflară dorile, șiua veghi'ând îi adă noaptea.

Cât timp își urm'ază s'orele cursul și până târziu noaptea, în paraclis numai cu anevoie poși străbate. Preoți, cunoscuți de-ai celui adormit sau foști fii spirituali ai lui, s'e întrec întru s'ev'ersirea rugilor pentru snfletul lui; cântările funebrale ale corului seminarial și ale cantorilor nu mai înc'etă. Cunoscuții repositului, cari nu voiau s'e cr'edă în mórtea acestuia, au venit s'e se convingă de tristul adev'ér. Rudele lui, ómeni dela ț'eră, sdrobiți de durere, bocesc apropiindu-se de sicriu, ca s'e-'și lipescă luminele: Bucuria lor, sprijinul, fala lor e mórta! Representanții societății de cultură depun pe picioarele zelosului sprijinitoriu cununile: b'etrânii ce'l sciu viguros, puternic ca stejarul, în fața morții lui se înspăim'entă, gândind la etatea lor înaintată ies, făcând loc dróei de cerșitori. Unul gârbovit tremurând m'e prinde de mână, pri-

vesce cu desperare la cadavru și-'mi di'ce: „El da și tăcea!“ El tăcea și lucra, m'am gândit privind la studenții ce întrau și la cunune.

Colegii de oficiu ai neuitatului decedat în acel timp de grea ispită pentru seminariu fost-au la înălțimea chemării sale. P. C. S. părintele spiritual dl. Dracinschi în frunte, însoțit de părinții prefecti, au pregătit cele necesare pentru înmormântarea cu acel zel de fer ce nu mai ost'enesce; cu acea iubire pentru repositul său șef; cu acea prudență, ce-'i caracterizează la ori-ce împrejurări, încât au excitat admirațiunea noastră. D'emnă de cel mort avea s'e fie înmormântarea! Exemplo sint!

Mercuri, la orele 10 înainte de am'egi întru sunetele campanelor și întru cântări de: „Sân'te Dumne'deule, . . . miluesce-ne pre noi,“ în prezența unui public numeros, a împegaților seminariali și a personalului servitoresc, am ridicat coșciugul cu remășițele funebrale pe umerii nostri și cetindu-se în decursul pogorirei pe trepte 3 stări din evanghelie cu cântări de cătră părinții prepoșiți ai seminariului, 'l-am depus pe înaltul catafalc, pregătit în biserica seminarială, am clădit pe sicriul închis mausoleu regesc, din multimea cununelor. S'au continuat rugile, panahidele acolo înaintea altariului, înaintea Mântuitorului și a Maicei lui. La orele 11 $\frac{1}{2}$ s'a s'ev'ersit liturgie presantificată cu rugi pentru repaosul mult regretatului decedat.

La orele 3 p. m. diaconii, preoții și archimandriții, ce au s'e funcționeze la ceremonia funeb'rală, îmbrăcați în haine de doliu, ies în 2 r'enduri din sala de conversare a seminariului și precedați de alumnii seminariali cu crucea cernită în frunte întră în capelă. Lumea adunată aici aștéptă cu tăcere încordată începutul ceremoniei. Preoțiunea cu făclii în mână se posteză împrejurul sarcofagului, ér' din înălțimea bisericeii p'etrunde cântare divină, străbat mii de glasuri din ideala lume a tonurilor, glasuri dulci, unindu-se în mareța melodie a spalmeului: „Rădicat'-am ochii mei . . .“ Ac'estă cântare a soc. cântărilor „Lumina“ au cântat-o copii nevinovați și inimi curate, ruga acestora pentru repositul director a străbătut până la tronul Creatorului, a fost primită. Predicatorul catedral C. S. Dr. Saghin fost elev și prefect seminarial p'ășesce pe amvon, schițeză cu multă vervă vi'etă și activitatea repositului, pun'end astfel în evidență marea pierdere îndurată de biserica și ț'eră prin mórtea lui. Urm'ază s'ev'ersirea cu obicinuita pompă și splendore a r'enduelii de mórte pentru monachi, apoi parastasul, și coșciugul se ridică pentru de a fi dus la carul funeb'ral.

În curtea reședinței: Mare de ómeni! Ajuns conductul în fața palatului principal Eminentă Sa I. P. S. Archiepiscop și Mitropolit Dr. Silvestru Morariu-Andrievicei, împărtășesce de pe balcon regretatului defunct binecuv'entarea, șarcofagul se așeză în carul funeb'ru și conductul pornesce.

Orașul r'esună de cântările funebre. Pe valurile melodielor pióse se mișcă marețul conduct, alunecă elevii scólei cantonale, procesiunea mare, alumnii seminariali și corul acestora cu crucea, num'erosa preoțiune, carul funeb'ral încoronat cu prețióse odóre, cu cununi scumpe:

„Prepoziții seminariale,” iubitului lor conducător; „Academia ortodoxă,” mult meritului ei Curator; „Societatea pentru cult. și lit. rom. în Bucovina,” mult meritului său membru și casier; „Amicul poporului,” neuitatului său membru; „Societatea Dómnelor Române,” membrului său fondator; „Alumnii,” neuitatului conducător (și în limba ruténă), „Elevii dela scóla cantorală,” mult stimatului director (și în limba ruténă); „Gazeta Bucovinei,” Zelosului său sprijinitor; Societatea politică „Concordia,” membrului său; „Profesorii facultății teologice,” mult iubitului lor conlucrător; „Comuna Volcineț,” fiului din popor. Urméază un alumn ducénd pe perinuță de atlas destincțiunea de Archimandrit a reposatului, alunecă ca jeltori prepoziții seminariale, corpul profesoral dela facultatea teologică cu scepstrul cernit în frunte, reprezentanții diferitelor corporațiuni și societăți, mai tótă inteligența ortodoxă din loc și împregiurime, rudele, cunoscuții îl petrec până la mormént. În cimitir e tăcere de mórte. Sub câțiva pomi se véd așteptând ciudați ómeni. Sunt portarii, ce conduc în cealaltă lume. Ei stau lângă morméntul săpat. Intr'acolo ducem pe umere pre Rectorul nostru: „Sfinte Dumneđeule, sfinte tare, sfinte fără de mórte miluesce ne pre noi.” Decedatul se aședă pe pragul morților. P. C. S. Archimandritul VI. de Repta depinge în numele „Soc. pentru cult. și lit. rom. în Bucovina” tabloul activității, a vieții interne și externe a colegului său și arată, pentru ce se-’i păstrăm memoria eternă. Teologul Balan plânge mórtea lui în numele alumnilor și a soc. „Academia ortodoxă” P. C. S. archimandritul Ar. Ciupercovici multămesce în numele decedatului tuturor pentru onorurile arătate. Corul întonéză imnul funebral compus din incidentul reposării neuitatului Rector, sicriul resună de loviturile bulgărilor de țerină, morméntul se închide.

Fie-’i țărîna ușóră și memoria eternă.

Reposatul se născu în 16 Iulie 1846 în comuna Volcineț din părinți plugari, termină studiile normale în satul său natal, cele gimnasiale și universitare în Cernauți, deveni la anul 1876 prefect. sem. de studii, la anul 1882 rector seminarial, la anul 1890 archimandrit stavrofor.

Un alumn.

Dela academia română.

În ședința publică dela 5 Febr. a cetit d-l Gr. G. Tocilescu o dare de sémă asupra săpăturilor mai recente în ruinele orașului Trophaeum Traiani din Dobrogea; ér d-l N. C. Quintescu a cetit „Omagiul artelor,” scenă lirică după Schiller (Huldigung der Künste), în onórea principesei Maria a României, din incidentul întrării A. S. în țeră. În fine d-l V. A. Urechia a comunicat o serie de importante documente, descoperite de d-l C. Esarcu, ministrul resident al României la Roma.

Scrieri noue în edițiunea Academiei a eșit:

Nascerea la Români. Studiu etnografic, de S. Fl.

Marianu, membru al Academiei române. București 1892. Prețul 5 lei.

Publicațiunile Academiei române, cu arătarea prețului acelora.

Doué manuscrise românesce din secolul XVII. Descrise de P. S. Sa Episcopul Ghenadie al Romnicului-Noul-Severinu. București 1892, prețul 1 leu.

Analele Academiei române. Seria II. Tomul XIV, 1891—1892. Partea administrativă și debaterile. București 1893.

Sesiunea ordinară a anului 1893 s'a deschis la 23 Februaru (7 Martiu) c., sub presidiul vice-preș. d-l Iacobi Negruzzi, fiind președintele d-l Ioanu Ghica bolnav.

Din raportul secretarului general d-l D. Sturdza asupra mersului agendelor în anul 1892, estragem deocamdată următoarele:

Academia a perdut prin mórte pe membrii sei: Gr. Cobălcescu, Episcopul Melchisedecu și G. Sionu, precum și membrul coresp. Felix Bamberg.

Vacante sunt 5 locuri: 2 în secțiunea literară, 2 în cea istorică și 1 în cea științifică.

Premii sunt a se acorda 5, și anume 2 pentru opere publicate și 3 pentru manuscrise întrate la concurs.

Starea bibliotecii: 60,000 volume, 2000 manuscripte și 30,000 documente istorice. Biblioteca e pusă la dispozițiunea publicului 10 óre pe di, fără întrerumpere.

Programul lucrărilor, publicat prin foi, se cuprinde: în alegerea comisiunilor pentru esaminarea lucrărilor pe 1892—93, pentru revisiunea rațiociniului pe 1892—93 și facerea bugetului pe 1893—94, pentru distribuirea cărților din fundațiunea Ioanu Fétu ș. a., apoi rapórturile acestor comisiuni, cestiuni ortografice, statorirea concurselor cu premii, discursuri de recepțiune și responsurile la acelea, premiarea de scrieri, alegeri de membri actuali, onorari și corespondenți, alegerea secretarilor în secțiunea istorică și științifică, a președinților și vicepreședinților de secțiuni și a delegațiunei pentru 1893—94, în fine raportul secretarului general asupra lucrărilor sesiunei generale din 1893.

D I V E R S E.

* *Prea Sântia Sa* dl Episcop Ioan Meșianu a plecat astăzi cu trenul de dimineță la Budapesta, pentru a participa la ședințele reprezentanței fundațiunei fericitului Em. Gozsdu.

* *Conferență cercuală.* Din protocolul conferenței cercuale a învățătorilor români ortodocși din protopresbiteratul Chișineului, ținută la 7 (19) Decemvre 1892 în localitatea scólei române din Giula-maghiară, estragem următoarele: La conferență au luat parte d-l Florian Popoviciu ca președinte, 13 membrii ordinari și

incă alți oșpeți dintre preoți și din popor, de toți la vr'o 40 de înși. Invătătorul Ioan Marcuși a preles din religie din gramatică și din istorie. S'au cetit 8 dintre tesele distribuite de comitet la mai mulți membri, cari s'au angajat a le prelucra: Gr. Mladin cetesce tesa sa despre corpuri, L. Opreanu despre regula asociațiunei, P. Stanu despre regula de trei compusă, N. Cismaș despre introducerea în fracțiunile vulgare, T. Lucaciu despre cele patru operațiuni cu numerii peste 1000, Fl. Popoviciu despre definițiunea, însemnătatea, scrierea și cetirea frângerilor vulgare și decimale cu aplicare la măsurile metrice, I. Marcuși cetesce operatul seu despre numerii dela 30—100 și Ana Suciuc despre numerii de 1—10. Töte tesele au fost ascultate cu mult interes de cei presentii.

† **Necrolog.** Mörtea nemilösă éráși a reportat învingere asupra unui preot distins din tractul Timișorii. Teodor Pelle, parochul Bencecului român a încetat din vieță în nópte de 26 Februaru a. e. în al 42-lea an al vieții și în al 17-lea an al căsătoriei și preoției sale.

Repausatul în Domnul a fost născut în comuna Hodișel, cott. Bihor, din părinți plugari. Când cugetăm, că un tiner serac, câte lipse și neajunsuri a trebuit se îndure, până ce a absolvat gimnasiul din Beiuș și teologia din Arad, numai cu scopul ca să-și asigure o poziție mai frumösă în societatea omenescă și ca se pötă deveni un membru folositor bisericeii și némului său, și vedëndu-și scopul realizat și când se credea mai fericit, vine mörtea și-i curmă vieța, atunci într'adevăr nu putem se nu ne întristăm și se nu strigăm: „Cine ești tu mörte, care conturbi atât de adese-ori fericirea noastră de pre pământ?“ Da, tirana mörte, în fiörea vieții sale, l'a smuls din brațele neconsolabilei sale soții Elena, la despărțit de nemuri, de preteni și amici la luat din mijlocul, popórenilor săi, pre cari i-au iubit din totă inima sa și de cari numai mörtea la putut despărți.

Înmormântarea în ființa de față a întregii comuni, a sevêrșit'o părintele protopop tractual Dr. T. Puticiu, cu asistența preotului și asesorului I. Grădinariu din Seceani și a preotului I. Mihailoviciu din Murani. Cuvântarea rostită de părintele protopop a fost pëtrunđetóre și förte acomodată.

Pre repausatul nostru confrate să-l odichnescă Dumneđeu în locașurile dreptilor.

† **Necrolog.** Subscriși cu inima plină de dorere facem cunoscut numéroșilor nostrii consăngeni și cunoscuți, că iubita noastră fiică, respective soră și cumnată **E c a t a r i n a**, după un morb de grele suferințe și-a dat blândul ei suflet în mânilor Creatorului, în etate abia de 16 ani. — Remășițele pământesci ale scumpei noastre defuncte, s'au depus după rital ort. Joi în 18 Febr. în cimiteriul gr. or. din loc. Serviciul funebral s'a sevêrșit prin părintele Augustin Mihulin asistat de doi preoți și mai mulți învățatori în fața unui numeros public din loc și jur. — Fie-i țerina ușöră și memoria binecuvântată. B. Șebeșiu la 20 Febr. 1893. — Teodor Condoroși, Catița Condoroși născ. Kolozsi ca părinți. Antoniu și Alexandru

Condoroși ca frați, Teresia Boșcaiu ca soră, Nicolau Boșcaiu ca cumnat și Iulia Condoroși ca cumnată.

* **Albinele și paserile.** Printre causele, care contribue la disparițiunea paserilor indigene din Nöua Zelandă, dice, „la Chase illustrée,“ trebuie pusă în primul rang importațiunea albinei europene. Paserile insectivóre se aruncă cu aviditate pe nöua venită, al cărei ac ele nu'l cunosc și nu întârđie a pieri sub influența întâpăturii, pe care nu sciu s'o evite. Paserile europene, din contră instruite de sigur prin esperiența strămoșescă, sau nu se ating nici odată de albine, sau sciu prea bine, că unele specii insectivóre, să ucidă insecta, s'o despice și s'o înghită fără a se lăsa se fie întâpate de teribilul ac. Se vede de aici, că paserile de la antipode au să facă în acéstă privință o întregă educațiune, ér pentru om acéstă e o nouë dovadă de pericolul ce presintă introducerea de animale străine în țeri nouë. O miserabilă muscă e singură în stare să stărpescă fauna unui ținut, cu aceeași siguranță cu care un ređetör, de altmintrelea neofensiv, rëstörnă economia agricolă a unui continent.

La tipografia diecesană se află de vëndare: o candelă de argint nickel și 2 prapori noi, unul cu chipul stei Maicii Précurate și al sftului Archangel, ér altul cu al sftului Nicolae și al sftului Archangel.

Pentru informațiuni detaliate a se adresa la „Administrațiunea tipografiei diecesane în Arad.“

Dintre opurile apărute în tipografia diecesană rom. greco-orientală din ARAD,

se pot procura următórele:

Legea despre „pensionarea învățatorilor“ tradusă și esplicată de *Blasiu Codrean*, învățatoriu. Prețul 1 fl. 05 cr.

Istoria pedagogiei de *Dr. Petru Pipoș*, prof. Prețul 2 fl. **Conferințe publice**, editura Asociațiunei naționale Aradane. 1892. Prețul 80 cr.

Lecțiuni din Gramatica limbei române, pentru școle poporali, de *Ioan Ilica*, învățator. Prețul 25 cr.

Colinđi și Căntece poporali culese de *T. Daul*, inv. Preț. 25 cr.

Metodica scölei poporale de *Dr. Petru Pipoș*, profesor. — II. Partea spețială. — Prețul 1 fl.

Didactica pentru elevii institutelor pedagogice, de *Dr. Petru Pipoș*, profesor. — Edițiunea a döua — Prețul 70 cr.

Curs practic despre cultivarea pomilor și a frăgarilor, lucrat după a lui Paul Gönczi, pentru învățatori și privați de *Ioan Pop Reteganul*, învățator. — Prețul 30 cr.

Eticheta — studiu social, de *Iosif Ioan Ardelean*, paroch rom. gr. or. — Prețul 60 cr. v. a.

Cuvëntări bisericesci și funebrali de *Iosif Ioan Ardelean*, paroch român gr. or. — Prețul 1 fl. v. a.

Fabulele lui D. Cichindeal, de *Ioan Russu*, fost paroch al Aradului. Prețul 1 fl.

Compendiu de Geografie Universală, pentru școlile medie și preparandiale de *Teodor Ceonța*, profesor (edițiunea a II-a. cu figuri originali intercalate în text). Prețul 1 fl. 50 cr.

Aritmetica generală și spețială. Manual didactic elaborat în usul preparandiilor (școlilor comerciali și medie, cum și a tuturor privaților) de *Teodor Ceonța*, prof. Prețul 1 fl. 50 cr.

Florile Inimei, „Poesii“ de *Isaia B. Bosco*. Edițiunea tipografiei române a diecesei Aradului. Prețul 80 cr.

Istoria Naturală, pentru școlile elementare de *Dr. Paul Vasiciu*. Prețul 45 cr.

Compendiu de Pedagogie, de *Dr. Lazar Petroviciu*. Prețul 1 fl. 50 cr.

Despre legume, plântarea și creșterea lor de *Nicolau Avram*, învățator în Totvaradia. Prețul 60 cr.

Istoria biblică, adeca testamentul vechiu și nou. Pentru școle poporane. Edițiunea III. de *Dr. G. Popa*. Prețul 10 cr.

Scrieri pentru popor, compuse de *Iuliu Grofșorean*, învățator. Prețul 20 cr.

De la 10 exemplare deodată comandate și solvite se dă unul (1) rabat, din ori care op, și expedate franco prin postă. — Iar câte 1 exemplar singuratic comandat, rogăm a se adauge încă 5 cr. pentru expediție (franco.)

Concurs.

Pentru deplinirea parohiei de classa a III-a din Voivozi cu filia Cuzap, protopresbiteratul Orădii-mari, — se escrie concurs cu termin de alegere pe 4/16 Aprilie 1893.

Emolumentele sunt:

A) Din comuna matre Voivozi:

1. Dela 76 numeri de case câte o măsură de cucuruz în bómbe, care face 19 cubule à 5 fl. 95 fl., 2. 6 jugere pământ arătoriu în preț 100 fl., 3. Stolele usuuate după calculul mediu alor 5 ani din urmă 60 fl., 4. 3 orgii de lemne à 5 fl. 15 fl., 5. Casa parochială prețuită în 20 fl.

B) Din filia Cuzap:

6. Dela 70 numeri de case câte o măsură cucuruz în bómbe, care face 17 cubule, 2 măsuri à 5 fl.: 87 fl. 50 cr., 7. 32 jugere pământ arătoriu à 3 fl. juger.: 96 fl., 8. Stolele usuuate după mediul calcul alor 5 ani din urmă 40 fl., 9. 3 orgii de lemne à 5 fl.: 15 fl., 10. Casa parochială cu intravilanul prețuită în 25 fl. Suma 553 fl. 50 cr.

Afară de acestea fiitoriu preot are drept a ține pe pășunea comună câte vite va avè.

Contribuțiunea după pământurile parochiale are se-o solvèscă alegândul preot.

Cu privire la stole se notèză cumcă dela botez îi compete preotului 50 cr., dela înmormântare mare 3—5 fl., dela înmormântare mică 1 fl., dela cununie 3 fl., érá pentru vestire 1 fl.

Doritorii de a ocupa acéstă parochie sunt poștiți a-și subșterne recursele provèdute cu documntele recerute

pentru parochie de classa III-a și adresate comitetului parochial din Voivozi Cuzap, se-le subșternă protopopului subsemnat în Oradea-mare până în 1/13 Aprilie 1893, a. c. avènd recurenții până la alegere a-se presenta în vre-o Duminecă séu sèrbătóre în Sânta biserică din Voivozi și Cuzapu spre a-și areta desteritatea în cele rituale și în predicare.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu TOMA PACALA, m. p. protopop.

—□—

Pentru deplinirea parohiei vacante de classa a treia din Zimbru cu filiile Dulcele și Brustureșci se escrie concurs cu terminul de alegere pe 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele anuali sunt: Dela 176 numeri de case câte una măsură de cucuruz sfârmat, 4 jugere de pământ, stolele îndăinate, cartir liber și grădină, — care tóte computate la olaltă fac 425 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acéstă parochie sunt avisati, recursele provèdute cu tóte documentele prescrie, în „statutul organic“, adresate comitetului parochial până la 20 Martie a. c. st. v. a le trimite protopresviterului tractual Ioan Groza în Halmagiu.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu mine: IOAN GROZA, m. p. protopresviter.

LICITAȚIUNE MINUENDĂ.

Pentru facerea de nou a iconostasului, a strănilor, a tronului Pereacuratei Maria, a scaunului episcopesc, a scaunelor bărbătesci și femeesçi, alor dóue feșnice înaintea iconostasului și a reparării corului și a înfrumșetării; apoi pentru zugrăvirea icónelor, aurirea și văpsirea, atât acelor înșirate mai sus, cât și a păreților interni din biserică din **Odvoș**, de după cum se află specifice înșirate în patru preliminarie de spese aprobate; conform decisului Venerabilului Consistoriu aradan dto 11/23. Faur a. c. Nr. 375/893, se escrie concurs de licitațiune minuendă pe **Marti** a treia și de Pașci **din 30 Martie**, (II. Aprilie) a. c. la 10 óre înainte de amèdi, în localitatea școlei din loc.

Prețul de esclamar e 2460 fl. v. a.

Doritorii de a întreprinde acestea lucrări cumulative sunt poștiți, ca pe terminul mai sus espus, se se presinte la fața locului, séu se-și trimită ofertele în scris provèdute cu vadiul de 10% în numèrariu, séu în hârtii de valóre și declarându-se că cunosc condițiunile de licitare și întreprindere.

Resultatul licitațiunei pentru întreprindétoriu e de-obligatoriu numai decăt după subscrierea protocolului de licitațiune și a contractului de întreprindere; érá din partea comunei bisericesci, numai după aprobarea contractului din partea Venerabilului Consistoriu diecesan.

Planurile, preliminariele de spese, precum și condițiunile de licitare și întreprindere se pot vedé în cancelaria oficiului parochial din loc.

Odvoș, din ședința comitetului parochial, ținută la 28. Februaru (12 Martie) 1893.

Ioan Beleş, m. p.
paroch, preș. comit. par.

Ion Nuțiu, m. p.
not. com. par.

—□—